

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษามีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางปรับปรุงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และเมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่าข้าราชการครูทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเห็นด้วยมากกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ใน 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความคาดหวังมากว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเรื่อง que ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาให้แก่คณะครู รองลงมาในด้านการจัดให้มีการชี้แจงแนะนำให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ และแนะนำช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหารโรงเรียน โดยเห็นว่าผู้บริหารควรมีการติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง (18) และผู้บริหารควรศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างแท้จริงเพื่อจะได้ชี้แนะให้แก่ครูผู้สอนได้ (15) ตลอดจนวางแผนในการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น (14)

2. ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน มีความคาดหวังมากกว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเรื่องที่ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาให้คณะครูมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านการจัดการเรียนการสอนและให้มีความชัดเจนในการ กำหนดตัวบุคคลให้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการเรียนการสอน

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหารโรงเรียน โดยเห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างจริงจัง (21) และ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้พัฒนาและใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน (19)

3. ด้านการวัดและประเมินผล มีความคาดหวังมากกว่า เป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเรื่องที่ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักประเมินผลงานของตนเอง รองลงมาคือชี้แจงให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน และกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียน การสอนเป็นระยะโดยสม่ำเสมอ

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหารโรงเรียน โดยเห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านการควบคุมดูแลการวัดและประเมินผลภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร (16) และผู้บริหารควรมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อจะได้ทราบถึงผลการเรียนและประสิทธิภาพในการเรียนการสอน (13)

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร มีความคาดหวังมากกว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเรื่องที่ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนในการส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนาตามความต้องการของโรงเรียน รองลงมาคือส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และให้ความสำคัญและให้เกียรติแก่ครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหารโรงเรียน โดยเห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านการอบรมส่งเสริมความรู้ด้านการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนหรือเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้เข้าร่วมประชุมอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ (16) และควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานโดยพิจารณาจากความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ (14)

5. ด้านการบริหารงานบุคคล มีความคาดหวังมากกว่า เป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเรื่องที่ ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อปฏิบัติ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของโรงเรียน รองลงมาคือเปิดโอกาสให้คณะครูใน โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดบุคลากรในการปฏิบัติงาน และมีหลักในการบำรุงขวัญและ กำลังใจ

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนโดยเห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านการจัดครูให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และความชำนาญในสายงาน (19) และผู้บริหารควรกระจายงานความรับผิดชอบในการเข้าร่วม กิจกรรมของครูผู้สอนให้มีความเหมาะสมและเท่าเทียมกัน (15)

6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความคาดหวังมากกว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนใน การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเรื่องที่ผู้บริหารควรมีการมีมารยาทที่ดีน่าคบหานับถือของ ผู้บริหาร รองลงมาคือเรื่องการใช้คำพูดที่เหมาะสมและสุภาพกับทุก ๆ คนรักและห่วงใยผู้ร่วมงาน

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนโดยเห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอนและเข้ากับ ผู้ร่วมงานได้ดี มีการทักทาย พูดคุยกับครูผู้สอน (15) และผู้บริหารควรมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี มีความ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับทุก ๆ คน (14)

7. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีความคาดหวังมากกว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเรื่องที่ผู้บริหารควรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมที่ ดีงาม รองลงมาคือการมีอัธยาศัยดี มีน้ำใจกับทุก ๆ คนที่ร่วมงาน และการมีจิตใจกว้างขวาง โอบอ้อมอารีต่อผู้ร่วมงาน

ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางปรับปรุงบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนโดยเห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านคุณธรรม ความเป็นกลางในการบริหารงาน (15) และ ผู้บริหารควรชื่นชม ยินดี ให้เกียรติ และให้โอกาสแก่ผู้ที่มีความสามารถ (13)

8. ภาพรวมของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังมากกว่า เป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา ที่ผู้บริหารควรมีเป็นอันดับ 1 คือบทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ บทบาทผู้บริหารด้านขวัญและกำลังใจ และบทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ กาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งทั้งหมดมีความเห็นโดยสรุปอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ผลของการศึกษานำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดง บทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้เพราะผู้นิเทศ การศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับของครูจึงจะสามารถปฏิบัติ การนิเทศภายในประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ ด้านหลักสูตรและ การใช้หลักสูตรเป็นอย่างดีจึงจะสามารถให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ให้แก่ข้าราชการครูได้ ซึ่งผู้สอนได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกอาจเป็น เพราะหลักสูตรมีความสำคัญอันจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้นิเทศการศึกษาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของ หลักสูตรและการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ ถวิล วรรณประเก (2524, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาประการหนึ่งคือต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการสอน และสอดคล้องกับ เอกวิทย์ ณ ถลาง (2520, หน้า 18) กล่าวว่าผู้บริหารเป็นบุคคล ที่สำคัญที่จะนำหลักสูตรไปใช้โดยการเสริมความรู้ประสบการณ์การเรียนการสอนตลอดจนพัฒนา คุณภาพครูประจำการ เพื่อครูจะได้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ ทั้งนี้เพราะครูหรืออาจารย์ เป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะนำหลักสูตรไปใช้ภายในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดง บทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ โดยครูให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมากในเรื่องที่ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอน ร่วมแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา อุปสรรค ด้าน การเรียนการสอนซึ่งนับว่าเป็นเรื่องสำคัญมากด้วยเหตุว่าการนิเทศการสอนจะต้องอาศัย การสื่อสารที่ดีถ้าผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ร่วมมือร่วมใจกันแล้ว การแก้ปัญหาด้านการเรียน การสอนก็จะสำเร็จลงได้ ซึ่งผู้สอนยังต้องการให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลร่วมกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิกร เพ็ญเวียง (2537, บทคัดย่อ) ซึ่งสรุปไว้ว่ากระบวนการนิเทศภายในเป็นการทำงานร่วมกันของครูภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุง

และพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนถ้าหากมีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังจะเป็นระบบขั้นตอน มีความต่อเนื่องเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

3. ด้านการวัดและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดงบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะในเรื่องที่ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูรู้จักประเมินผลงานของตนเอง ผู้สอนต้องการประเมินตนเองอาจเป็นเพราะว่าการประเมินที่ผ่านเป็นการประเมินเพื่อจับผิดเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจึงต้องการให้ผู้บริหารชี้แจงให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน โดยจะเห็นว่าครูให้ความสนใจในด้านการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลน้อยกว่าด้านอื่น ๆ แต่กลับสนใจให้ผู้บริหารประเมินผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้บริหารควรมีความตระหนักในด้านนี้ ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ, 2533, หน้า 4 – 7) ได้กำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผลตัดสิน และอนุมัติผลการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะ เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน จึงต้องมีความเชื่อและศรัทธา ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน จึงจะสามารถชี้ทางให้ครูเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลได้

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดงบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะในด้านที่ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนในการส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนอยู่เสมอ นับเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะเหตุการณ์ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อเป็นการสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานและครูจะได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้กันกับคณะวิทยากรและผู้ร่วมงาน อีกทั้ง ผู้บริหารควรพยายามหาโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มากขึ้น จะเห็นว่าครูมีความต้องการในงานวิจัยน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่กลับต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในโรงเรียนและสนใจการอบรมสัมมนามากขึ้น ซึ่งปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และคณะ (2527, หน้า 278) กล่าวว่าผู้บริหารจะพัฒนาบุคลากรได้หลายรูปแบบอยู่ที่พื้นฐานเดิมของบุคลากร งบประมาณ โดยอาจจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือศึกษาต่อแล้วแต่กรณี

5. ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดงบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะในด้านที่ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในโรงเรียนและควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของครูตลอดจนให้ครูได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ในการทำงานร่วมกัน แต่ครูกลับต้องการให้ผู้บริหารติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานครูน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะในปัจจุบันโรงเรียนไม่สามารถจัดครูให้สอนตามความรู้ความสามารถได้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาที่มีข้อจำกัดในเรื่องครูไม่ครบชั้น การบรรจุแต่งตั้งก็ได้ครูไม่ตรงตามความต้องการของโรงเรียนจึงทำให้ในปัจจุบันครูประถมศึกษาต้องสอนทุกวิชาในชั้นเรียน หรือสอนในวิชาที่ตนเองไม่มีความถนัดครูจึงไม่ต้องการให้ผู้บริหารติดตามการประเมินผลงานของตัวเองมากนัก อาจเป็นเพราะกลัวว่าตัวเองยังทำการสอนได้ไม่ดีพอ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรในโรงเรียนให้มากโดยมีการวางแผนสรรหาบุคลากรการจัดบุคลากรเข้าทำงาน การพัฒนาผู้ร่วมงาน การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน การสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานสร้างความเข้าใจกับครูในการติดตามผลการดำเนินงานว่าเป็นการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดงบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อเพราะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้น มีความจำเป็นและสำคัญต่อกระบวนการทำงานร่วมกันของทุกคนโดยเฉพาะในด้านการนิเทศการสอนแล้วยังมีความจำเป็นมาก ในหน่วยงานใดก็ตามที่บุคลากรในองค์กรมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของงานในหน่วยงานนั้นด้วย

ในด้านนี้พบว่าครูต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนมีกิจกรรมายาที่ตีมีกริยาวาจน่าเชื่อถือน่าคบ นานับถือใช้คำพูดที่เหมาะสมกับผู้ร่วมงานและยังต้องการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการปรับปรุงการสอนด้วย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2532, หน้า 5) กล่าวว่า นักบริหารที่ดีต้องคำนึงถึงมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานก่อนสิ่งอื่น และให้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น บนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ส่วนสุเมธ เดียววิศเรศ (2527, หน้า 117) กล่าวว่า ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานมิได้อยู่ที่การใช้อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายที่มีอยู่ ยังมีปัจจัยอื่นอีก เช่นความรักใคร่นับถือ ความน่าเชื่อถือความจงรักภักดีของผู้ร่วมงานโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงาน

7. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารควรแสดงบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านนี้ในระดับมากทุกข้อโดยเฉพาะในด้านผู้บริหารควรยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และมีน้ำใจดีกับทุก ๆ ในที่นี้หากผู้บริหารได้ปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับนับถือมีความเที่ยงธรรมในการทำงานแล้วก็จะยอมรับได้รับการยอมรับในการทำงานของผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจความร่วมมือร่วมใจในการทำงานก็จะเกิดขึ้นความสามัคคีในหมู่คณะก็จะตามมา นอกจากนี้ ครู ยังต้องการให้ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานในการทำงานให้เกียรติผู้ร่วมงาน นับเป็นอีกหน้าที่หนึ่งที่ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องปฏิบัติการให้โอกาสให้เกียรติกันและกันจะได้มาซึ่งจิตใจที่

จงรักภักดีต่อผู้บริหารและเกิดความรักองค์การอันจะนำมาซึ่งความกระตือรือร้นในการทำงานที่ดีมากขึ้นซึ่งตรงกับงานวิจัยของสุเชษฐ ประชากุล (2542, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นในที่ทำงานทำให้คณะครูเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องพยายามทุกวิถีทางในการสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานตลอดไป

8. ภาพรวมของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ผู้บริหารควรแสดงบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยให้ความสำคัญกับบทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์สูงสุดถัดมาเป็นบทบาทด้านขวัญกำลังใจซึ่งอาจเป็นเพราะการทำงานในปัจจุบันแต่ละคนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจกันทุกคนจึงเกิดความเครียดในการทำงานการปฏิสัมพันธ์จึงเกิดขึ้นน้อยในหน่วยงานการทำงานจึงมักไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ครูจึงมีความเห็นสอดคล้องกันที่จะให้ผู้บริหารสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในองค์การซึ่งจะนำมาให้ผู้ร่วมงานผ่อนคลายจากความเครียดในชีวิตประจำวันได้และจะทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานต่อไปได้ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของงานในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารจึงมีควรละเลยงานในการสร้างความสัมพันธ์และสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นต่อผู้ร่วมงานเนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานจะทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานด้วยดี

นอกจากนี้ครูยังต้องการให้ผู้บริหารแสดงบทบาทในด้านการพัฒนาบุคลากรในลำดับถัดมาและมีความต้องการให้ผู้บริหารแสดงบทบาทด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ในที่นี้จะเห็นว่าครูต้องการพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นแต่กลับกลัวการประเมินผลที่จะตามมา ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารในฐานะผู้นำนิเทศการศึกษาที่ต้องทำหน้าที่ร่วมกับบุคคลหลายๆฝ่ายในด้านการให้คำปรึกษาหารือแนะนำ ร่วมมือและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา สนับสนุน ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้จึงควรสร้างความรักความเข้าใจความผูกพันธ์ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนให้ได้ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากขึ้น โดยถือว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำ และผู้บริหารควรเป็นผู้ประสาน แนะนำช่วยเหลือเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรมและควรดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนเป็นหลักอันจะนำมาซึ่งการพัฒนา ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหาแนวทางพัฒนาการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการสร้างขวัญกำลังใจของบุคลากร เนื่องจากเป็นความคาดหวังของบุคลากรในการนิเทศภายในมาก
2. ควรศึกษาหาสาเหตุ และแนวทางปรับปรุงทัศนคติทางบวก และการเห็นความจำเป็นด้านการวัด และประเมินผลให้มากขึ้น